

Preventie

Carnaval, folklore en stoeten

ethias

Preventie
Uw beroep

ethias

Carnaval, folklore en stoeten

In deze InfoFlash gaan we nader in op de risico's verbonden aan folklore in de straat zoals we die zien bij carnaval, stoeten of optochten. U vindt hieronder preventietips met betrekking tot organisatievorm, voorbereidingswerken en deelname. Deze InfoFlash richt zich in het bijzonder tot alle verenigingen en hun leden en tot de organisatoren, publiek of privaat.

België heeft een rijke volkscultuur. Elke dag kan men wel ergens een lokale activiteit meepikken. Folkloristische evenementen hebben een grote aantrekkingskracht en het publiek komt er vaak massaal op af. Al dat moois steunt op de goede werking van **lokale verenigingen**, op de inzet van **duizenden belangeloze helpende handen**, op logistieke hulp van de gemeentelijke overheid, op de vrijgevigheid van sponsors, kortom op het engagement van heel veel mensen. Wellicht doet u ook mee. De beloning? Voldoening, plezier, vriendschap, verbondenheid, traditie.

Tja, **er is ook risico aan verbonden**. Een ongeluk zit in een klein hoekje. Mensen kunnen een verwonding oplopen. Eigen materieel of goederen van een ander kunnen beschadigd worden. Een greep uit de archieven van een verzekeraar?

Een volksdansgroep organiseert een eetfestijn om geld in het laatje te brengen. Yannick staat op een ladder om de zaal te decoreren. Ze reikt wat te ver en verliest het evenwicht. Ze maakt een val van 3 meter hoogte, breekt haar pols en kneust haar ribben. Ze is 2 maanden werkonbekwaam.

Een praalwagen wijkt van zijn koers af en raakt Roger, die met zijn kleindochter op de schouder naar de stoet staat te kijken. De ongelukkige man wordt met een ambulance naar de spoeddienst gebracht om een gapende snijwonde in het been te laten hechten. Het meisje komt er met de schrik van af. Maar ook voor haar is het feest uit.

Bij het buiten rijden uit de loods waar hij werd opgetuigd, raakt de carnavalswagen de poortopening. Een geluidskast die de groep net aangekocht had, valt daardoor op de grond. Hij is onherstelbaar. Het gebouw is ook beschadigd.

Ongevallen die te vermijden zijn. Hierna geven we u een aantal tips en aandachtspunten. Ze kunnen u helpen om ongelukken te voorkomen of om de schade te beperken als ze zich toch voordoen.

Feitelijke vereniging of vzw ?

Wanneer 2 of meer mensen gaan samenwerken om een gemeenschappelijk doel na te streven, bijvoorbeeld om als groep mee te lopen in een stoet, worden ze vanzelf een feitelijke vereniging. De leden zijn mede-eigenaar van de spullen van de vereniging. Makkelijk zat, geen formaliteiten, geen gedoe. Maar ook geen bescherming en soms toch verplichtingen!

Alle leden van een feitelijke vereniging kunnen persoonlijk gehouden worden tot schadevergoeding wanneer de vereniging aansprakelijk geacht wordt na een ongeval. Elk meewerkend lid zal er ook aansprakelijk blijven voor de eigen fouten.

Een vereniging die een bestendig karakter krijgt, intensiever gaat samenwerken, met meer mensen en middelen, kan de basisafspraken over de werking vastleggen en daarvoor een vzw oprichten. De **vzw** heeft rechtspersoonlijkheid: ze handelt in eigen naam en voor eigen rekening. Ze kan zelf eigenaar zijn en de individuele leden zijn nog slechts beperkt persoonlijk aansprakelijk. De vzw moet zich dan wel aan de regels houden in zijn structuur en werking. En niet te vergeten: de vzw moet een verzekering **burgerlijke aansprakelijkheid** nemen.

Elke vereniging met een bestendige werking heeft belang bij een bestaan als vzw

In het kader van haar activiteiten doet een vereniging al gauw een boel dingen waaraan de wet **juridische gevolgen** koppelt: dingen kopen of verkopen, werkruimte, vergader- of feestzalen huren, mensen aan het werk zetten... Elke vereniging met een bestendige werking heeft belang bij een bestaan als vzw.

Carnavalsverenigingen, folkloregroepen, groot of klein, als vzw of als feitelijke vereniging, moeten de wet van 3 juli 2005 op het vrijwilligerswerk naleven als ze een beroep op vrijwilligers doen. De organisatie moet aan elke vrijwilliger de volgende informatie meegeven vóór die aan de slag gaat:

- o de doelstelling van de organisatie;
- o het juridisch statuut van de organisatie;
- o of er een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid werd afgesloten (als dat niet zo is, hoe de aansprakelijkheid voor fouten van de vrijwilliger in de organisatie geregeld wordt) ;
- o welke andere verzekeringen afgesloten werden (bv. lichamelijke ongevallen, rechtsbijstand, ...);
- o welke eventuele vergoedingen voor kosten de organisatie voorziet;
- o mogelijke geheimhoudingsplicht over zaken die onder het beroepsgeheim vallen.

Werp eens een blik op de risico's

Ongevallen gebeuren niet zomaar. Ze worden veroorzaakt. Vaak liggen gebrekkige kennis, overmoed, haast, vermoeidheid of een gebrek aan coördinatie aan de oorsprong. Of het is een combinatie van die factoren.

In het bedrijfsleven doet men een **risicoanalyse** en worden tal van **voorzorgen** genomen voor werkzaamheden als lassen, slijpen, verven, voor werken op hoogte, mechaniek, elektriciteit. Veel verenigingen voeren al die klussen uit bij de opbouw van hun praalwagens of ensceneringen, zonder aandacht voor de veiligheid.

Hun leden nemen in de voorbereiding van hun evenement van het jaar risico's die ze thuis of in het normale werk nooit zouden aanvaarden. Ze doen dat met de beste bedoelingen. Maar is het wel verstandig?

Ze gebruiken afgedankt materieel: apparaten, handwerktuigen die elders niet meer voldoen en die gratis of tegen een prikje overgenomen worden. Zijn ze wel veilig?

Veiligheidshelm en –bril, handschoenen en zo meer zijn niet altijd voorhanden.

Ze doen werk waar ze noch de ervaring, noch de vorming voor hebben gehad.

Ze werken haastig om toch maar net op tijd klaar te zijn voor de stoet uitgaat.

Ze draaien dubbele shifts: na een volledige dagtaak gaan ze aan de slag voor de vereniging en ze negeren de signalen van vermoeidheid. Hun **aandacht** verslapt.

Ze gebruiken producten die schadelijk kunnen zijn (verven, lijmen,...) en die mogelijk speciale opslagvoorschriften vereisen.

Ze hanteren werktuigen waar ze niet gewoon zijn mee om te gaan.

e-zines
Schrijf u in voor onze
e-newsletters

De kostuums zijn speciaal gemaakt voor de folkloristische gelegenheid, maar zijn vaak niet aangepast aan de omstandigheden waarin ze gedragen zullen worden. Ze zijn te warm, te koud, niet bestand tegen de regen,...

De figuranten in een stoet dragen schoeisel dat vaak niet geschikt is voor een kilometerslange voettocht.

Praalwagens of carnavalswagens hebben vaak grillige vormen of bewegende componenten. Hebben de figuranten op de wagens een veilige zit? Is er over het ganse traject voldoende doorgangsruiimte en geraakt de wagen door elke bocht?

Het trekkende voertuig is niet geschikt voor het trekken van de last van de wagon(s) die speciaal voor de gebeurtenis zijn opgemaakt. De koppeling begeeft.

Tijdens het evenement is er veel publiek aanwezig. Drommen mensen staan langs de weg. Ze kunnen ondoordacht handelen. Een kind kan plots de straat overlopen.

Paarden kunnen zenuwachtig en onvoorspelbaar worden tijdens de optocht. Is elke ruiter zijn of haar paard de baas?

Sommige deelnemers laten verbluffende stunts zien: menselijke piramides, gevechtchoreografieën, vuur spuwen, circusacts. Die kunnen best gevaarlijk zijn.

Publiek zowel als figuranten zijn in feestelijke stemming. Er wordt meer dan gewoon alcohol gebruikt.

De verkeerscirculatie, het parkeren, verloopt anders dan gewoonlijk.

Niemand houdt van de afbraakwerken en afvalverwerking na afloop van het evenement.

Organiseer uw activiteiten

Wie vrijwilligerswerk verricht onder het gezag van een werkgever, wordt gelijkgesteld met een werknemer en krijgt de **bescherming** die uitgebreid beschreven staat in de **welzijnswetgeving**. De werkgever is verplicht de risico's te analyseren en de passende **preventiemaatregelen** te nemen.

Organiseren betekent minstens: vooruitzien, plannen, afspraken maken, taken verdelen.

En ook: de administratie en financiën op orde hebben, gemeentelijke machtigingen bekomen, goed verzekerd zijn.

Praktische preventietips

- Maak enkel de constructies die technisch realiseerbaar zijn met de beschikbare mensen en middelen en tijd.
- Tijdelijke constructies moeten voldoende solide zijn. Denk niet 'het moet maar 1 dag mee'.
- Bepaal hoeveel personen op de praalwagen zullen plaatsnemen en welke bewegingen ze daarop zullen maken. Voorzie voldoende zitruimte en armleuning voor elke zit. Vermijd dat iemand ervan zou afvallen bij plots remmen of schokken. Laat zeker niemand op de dissel zitten.
- Zorg ervoor dat figuranten van een scène of dans, niet van de wagon kunnen afvallen tijdens hun opvoering. Maak de constructie zo dat er een leuning rondom is. Voorzie een persoonlijke valbeveiliging voor elke figurant die enige hoogte of snelheid ondergaat. Vermijd dat meer mensen dan voorzien op de wagon gaan zitten.
- Calculeer vooraf de wendbaarheid en het gewicht van de praalwagen of wagons.

- o Gebruik een trekkend voertuig dat de last aankan. Houd rekening met de verminderde bestuurbaarheid wanneer de wagon(s) gekoppeld zijn. Controleer de goede staat van de koppeling. Verbind trekker en wagon met een extra veiligheidsketting. Wanneer de constructie de bestuurderszit omvat, zorg er dan voor dat de bestuurder voldoende zicht en beweegruimte behoudt.
- o Zorg voor permanent toezicht over een omvangrijke praalwagens, met name over de volledige lengte en over alle hoekpunten. Voorzie communicatieapparatuur zodat de bestuurder en de toezichthouder met elkaar kunnen communiceren, ook bij luide muziek, enthousiast publiek en draaiende motor.

Het is belangrijk na te gaan welke in de eigen situatie de risico's zijn en of daarvoor een verzekeringsdekking is.

- o Beschrijf veiligheidsinstructies voor de voorbereidingswerken en voor het verloop van het evenement. Maak die afspraken met de vrijwilligers en figuranten. Stel mensen aan die effectief toezicht houden. Begeleiders en veiligheidsverantwoordelijken zijn tijdens het evenement goed herkenbaar voor de groepsleden, toeschouwers en hulpdiensten.
- o Beveilig de trajecten van de werkloods naar het startpunt en van het eindpunt naar de loods terug. Zorg voor voldoende begeleiding, voor voldoende zichtbaarheid: lichten en reflectoren. Een traag rijdend voertuig moet de achteropkomende weggebruikers verwittigen met een signaal 30 km/u. Vervoer geen passagiers op de praalwagen tijdens deze trajecten. Niet ingeschreven praalwagens mogen maximaal 25 km/u rijden.
- o De bestuurder van de praalwagen en de mensen met een veiligheidsopdracht horen alcoholvrij te zijn. De vrijwilligers tijdens hun werk en de figuranten tijdens hun optreden moeten er ook hun kopje bij houden en matigen de alcohol. Voorzie wel voldoende drinken. Het kan fel vriezen tijdens carnaval en warme dranken zijn dan welkom. Tijdens zomerse events is water het meest geschikt.
- o Gebruik aangepast materieel voor de werken die u uitvoert.
- o Controleer of de handwerktuigen, toestellen, ladders, stellingen in goede staat zijn. Verwijder de werkmiddelen die kennelijk niet voldoen. Zoek andere oplossingen.
- o Verken vooraf het parcours van de stoet. Houd rekening met de beschikbare breedte, met bochten, elektriciteitskabels over de weg, onvolkomenheden in het wegdek, maar ook tijdelijke voorzieningen die pas

tijdens het evenement aanwezig zullen zijn zoals tribunes of attracties. Verken ook de weg van de werkloods naar het startpunt en van het eindpunt naar de loods terug.

- o Vermijd dat figuranten elkaar of toeschouwers zouden raken met hun attributen bij de uitvoering van de choreografie. Repeteer die choreografie en houd rekening met het parcours. Vermijd grote, logge of scherpe attributen. Vermijd plotse of wervelende bewegingen als die toch meegedragen worden.
- o Repeteer acrobatieën onder begeleiding en met beveiliging. Zorg dat die ook tijdens de stoet of het event veilig opgevoerd worden. Blijf binnen de grenzen van wat de deelnemers fysiek aankunnen.
- o Improviseer niet ten koste van de veiligheid.

Checklist verzekeringen

Een goede organisatie kent haar risico's, neemt haar voorzorgen en is goed verzekerd. Is uw carnavals- of folkloregroep goed verzekerd? Dit is wat u nodig heeft:

- o Een **LEDENPOLIS**
Deze verzekering dekt de burgerlijke aansprakelijkheid en de lichamelijke ongevallen van de leden tijdens de activiteiten van de vereniging.
- o Een polis **B.A. ACTIVITEITEN**
Daarmee is de burgerlijke aansprakelijkheid van de vereniging zelf gedekt wanneer ze optreedt als organisator van of deelnemer aan feestelijkheden, evenementen, activiteiten allerhande.
- o Een verzekering **B.A. WAGENBOUWERS**
Dekking van de burgerlijke aansprakelijkheid van verenigingen die carnavals- of praalwagens bouwen, verbouwen of verhuren.
- o Een verzekering **B.A. MOTORRIJTUIGEN** voor de praal- of carnavalswagens.
Een zelftrekkende praalwagen die enkel bij de folkloristische aangelegenheid buitenkomt, moet niet ingeschreven of technisch gekeurd worden, maar moet wel verzekerd zijn voor de burgerlijke aansprakelijkheid. De organisator van het evenement, vaak de gemeente of de stad kan een **aanvullende verzekering** nemen voor rijtuigen die niet permanent verzekerd zijn. Let wel: die verzekering komt enkel en alleen tussen in geval van ongeval tijdens de stoet of tijdens het traject van de stelplaats naar het startpunt van de stoet of van het eindpunt terug naar de stelplaats.
- o Een **BRANDVERZEKERING**
De vereniging die ruimte huurt in een werk- of opslagloods, neemt een brandverzekering die brand- of waterschade aan het gebouw en aan andere huurders waarborgt en eventueel ook het eigen materiaal dat erin opgeslagen is. De vereniging of het groepslid dat eigenaar is, neemt een brandverzekering voor zichzelf.
- o Een verzekering **B.A. FAMILIALE**
Lid of geen lid van een vereniging, iedereen heeft belang bij een verzekering B.A. Familiale. Die kan ook dienstig zijn wanneer een groepslid persoonlijk aansprakelijk wordt geacht voor een fout tijdens een activiteit van de vereniging. De verzekering dekt niet

alles. Gebruik van een motorrijtuig bijvoorbeeld, of brand in een gehuurd gebouw zijn uitgesloten.

De vereniging hoeft die polissen niet allemaal zelf te onderschrijven. Soms is de dekking vervat in de inschrijving voor deelname aan het evenement. Andere contracten zijn persoonlijk. Ethias heeft in samenwerking met de Federatie

Europese Narren een aangepast pakket verzekeringen uitgewerkt voor de aangesloten carnavalsverenigingen. **Het is vooral belangrijk na te gaan welke in de eigen situatie de risico's zijn en of daarvoor een verzekeringsdekking is.** Als u dan vaststelt dat een verzekeringsdekking afwezig is, neem dan contact met ons op. Want als er iets gebeurt en er blijkt geen verzekering te zijn, dan kan de last zwaar om dragen zijn.

Goed voorbereid is fun !

Wanneer u zich bewust bent van de risico's en u zich ertegen wapent, kunt u zorgeloos meewerken, figureren en vieren. En met uw inzet houdt u de tradities in stand en maakt u van uw gemeente, dorp of stad een gemeenschap waar het fijn is te leven.

U organiseert een evenement ?

Verzeker uw vrijwilligers, de deelnemers, uw aansprakelijkheid of al het nodige materiaal.

**De beste dekking
voor al uw
evenementen!**

ethias

Preventie
Uw beroep

ethias